

II
C. 26136
9

ANAZVER

večni popotnik.

LIBRARY
C. 26136
9

Pravljica.

Poleg nemškega.

(Tretji natis.)

V Ljubljani 1865.

Založil Janez Giontini.

030016293

2

Pravlica govori: Ko je Jezus, poterpežljivi Zveličar sveta, ki je za odrešenje vseh ljudi terpel in na križu umerl, na svoji poslednji britki poti pod težo križa skoraj omagal in pred Abazverjevo hišo se počiti hotel, je Abazver iz svoje hiše prišel in ni pripustil, da bi se terpeči Jezus nekoliko oddahnil; tudi ga je zapeljivca ljudstva in zaničevavca sabote zmerjal. Pa nanaglo ma ga je začela vest v persih peči, in od tistihmal ni imel ne pokoja ne miru, in brezmirom je lazil od kraja do kraja. Pravi se, da ni umerl, temuče od tistihmal okrog lazi in da je, ko so rabeljni cirenejskega Simona posilili Kristusov križ na Golgato nesti, Abazver z nemirnim srcem tudi od dalječ tje kaj stedil, in si ni upal blizo tistega priti, ktere ga je tako silno razžalil.

Abazver je vidil na gori Golgati Gospoda na križ pribiti, vidil blago pobožno mater Marijo z družimi pobožnimi ženami in možmi po umirajočem Jezusu žalovati in solze prelivati. On pak je vedno še na gori stal do devete ure, ko je Jezus glavo nagnil in umerl. Solnce in luna ste otamneli, zemlja se je tresla od votlega gromenja,

mertvi so iz svojih grobov vstajali, zagrinjalo v tempeljnu se je na dvoje raztergalo, zdaj se Ahazver od kraja njemu tako strašnega nekaj stopinj nazaj premakne, njegovo obličje obledi in neizrečen strah pretrese vse njegove ude, in kakor oč divjih ponočnih veš in nemirnih duhov gnan beži Ahazver iz gore Golgata in nihče ga ni več vidil.

Petdeset let po odrešenji sveta je bilo preteklo, ko je pobožen učenec Gospoda mimo votljine (berloga) šel, ki je v goro Libanon peljala. Moža zagleda iz nje lesti, vsega divjega za pogledat, z dolzimi lasmi po obrazu in po persih; raztergana obleka je komaj nagoto njegovega života zakrivala, glava in noge so bose, in zala natura okrog njega je bila v pomladanjski lepoti, kakor mlada nevesta; žalostni človek pa se ni veselil, temuč zdihoval je: „Kako hudo je, ne umreti, in zoper svojo voljo živeti, kakošna martra je to!“ Dalje se giblje in pred učencem Gospoda zdaj stoji, katerega je na gori Golgata tako hudo razžalil. Učenec ga s sladkimi besedami keršanske ljubezni pozdravi: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ali odgovora „na vse večne čase Amen!“ ni bilo, iz ust strašnega moža slišati, kateremu ste mladost in veselje žalost delali; preč od učenca svoje oči oberne in se začne zaničevaje iz celega gerla krohotati. Nesrečni mož je bil Ahazver, nemirni popotnik, ki se je od tistega časa, ko je iz Jeruzalema pobegnil, po pečevji in po votljinah visocega Libanona opotekal;

smert si je želel; ne jedel, ne pil ni, pa vendar je živel, poln obupanja je s svojo glavo v skalo butal, in vendar mu ni bilo mogoče umreti; veliko dni in let mu je v strašnem obupanji preteklo, bežal je pred svetom in pred ljudmi; pa njegova vest ga je vedno opominjala: „Resnično te je Bog zaverigel!“

Tako je bil nesrečni Ahazver sam na velikem svetu Božjem; vidil je, kako so pobožni pred njim bežali, kakor pred kužnim, kakor pred Kajnom, kterega je Bog zaznamoval. Kakor zverina od lovcev preganjana je bežal dalječ v puščave gorá. —

Ahazver je iz libanonskega skalovja v Rim popotoval, kjer med število bojevavcev stopi, ki so se kervavo igro igrali, s katero je cesar svoj nastop cesarstva obhajal. Ako ravno le sredne velikosti in neskušen v ruvanji, vendar vse svoje nasprotnike premaga in njih pesti in meči so od njegovega života tako odletevali, kakor de bi bil železin. Z veliko častjo ga v cesarjevo poslopje peljejo, kjer mu vsega dovolj dajo, kar so si le dražega zamisliti mogli; tode nepremagan ruvan vse dari z divjim smehom pogleda in dalječ od sebe zadegá; zakaj stopil je med ruvane le, de bi ga umorili; njegova velika pregreha mu je bila vedno pred očmi in le minute časa ni imel veselja.

Čez tri dni Ahazver Rim zapusti in je veliko let vse Laško prehodil, veliko mest in dežel vidil; pa šum in hrum ljudi mu ni dopadel,

sovražil je njih veselje; zakaj spominj na strašno pregreho je živel v njegovih persih in mu je življenje grenil. Zvedil je nekega dne, da imajo Rimci jeruzalemsko mesto obleči in spomnivši se mesta, v katerem so grobi njegovih sprednikov, sklene, tjekaj bežati, za pravico se bojevati in s častjo v boji umreti.

Ko Ahazver v Jeruzalem pride, je v svetem mestu, nad katerem je Jezus jokal, taka revšina in sila bila, kakor še nikoli poprej ne; zakaj Gospod je mesto zaverigel, ker je kri pravičnega prelilo. Ajdje so mesto že dve leti obleženo držali; vedno huje in huje so na obležence pritiskali, terdno ozidje podirali ter ljudstvo morili, ktero je bilo izvoljeno, pa od Gospoda zaverženo, ki je njegovo končanje sklenil.

Vekanje in zdihovanje je bilo v hišah, zakaj lakota je bila v mestu tako strašna, da so matere lastne otročiče morale in jedle. Ahazver vidi revšino, pa njegovo serce je kamnito, veliko tavžent jih okrog njega pače, pa on gre kakor angelj smerti, čez trupla ubitih; mečem divjih sovražnikov se nastavlja, pa vender ga smert ne zadene; zakaj Ahazver ni mogel umreti. Velikokrat je svoje življenje v nevarnost postavil, pa kakor kača se ga je ovito držalo in čutil je življenja bolečine samo zato, ker ga je grizlo, pa ne umorilo.

Dnevi kervavega maševanja so minili; Jeruzalem je v oblasti ajdov, nar svetejši, neskončno lepi tempelj je požgan in mesto je razdjano. Na

truplih svojih vojakov pade Ahazver ajdau v pest; v Rim ga peljejo z vsemi tistimi, katerim je velikoserčnost premagovavcev življenje pustila, de bi v velikem mestu sovražnikov dela sužnosti opravljali.

Ahazver je bil več let v Rimu v sužnosti, kjer je mogel strašne šrafenge in preganjanje terpeti; ne veselje, ne bolečine se ga niso več prijele, in bal se ni nič, kakor življenja, želel ni ničesar kakor smerti, ki ga ni hotla vzeti. Zdaj so začeli v Rimu strašno kristjane preganjati, sodniki in kervoželjni rabeljni so si vse prizadevali, si nar. strašnejši martre zmisliti za kristjane, de bi jih od Boga in od prave vere odvernili in jih prisilili, malikovavske bogove moliti.

Ahazver je s hudobnim veseljem vidil, kako ajdje učence in naslednika tistega, ktereга je razžalil, preganjajo in martrajo, in de bi se nad njimi maševal, se s peklenkim veseljem v rabeljsko službo ponudi. Veliko nedolžnih kristjanov njegov meč umcri, pa Ahazver se ne more svojega maševanja veseliti, ne more ognja ugasiti, ki mu je v sercu gorel, in vidi tudi, kako veselo kristjanski junaki vse martre terpé in polni hvale in zaupanja v Boga umirajo.

Enega dne so častiljivega starčeka, keršanskega duhovna martrali in umorili; komaj je Boga hvaleč svojo dušo izdibnil, kar iz med množice veliko kristjanov stopi in glasno kliče: da so tudi kristjani in de z veseljem za svojega Gospoda in mojstra umreti želé.

Spoznovavci prave vere so po velikem prostoru okrog ležali, truplo na truplu — velika sveta setev je bila! zdaj duh Gospodov Ahazvera uname; rabeljsko sekiro od sebe verže in se med kristjane vstopi, ki so še smerti čakali, ter reče: „Tudi jest verjem v Jezusa!“ Z zlobo ga zgrabijo razkačeni rabeljni in ga k smerti vlečejo. Ahazver pa poln veselega upanja, de bo zdaj umerl, ne čuti nobene bolečine. Rabeljen svinec, ki so mu ga v usta vlili, se mu je zdel hladeca pijača, globoke rane pa cveteče rože, iz katerih se mu bo zaželjena smert približala. Rabeljni utrudeni od nečimernega martranja, so ga kakor umorjenega na mestu pustili; pa Ahazver ni bil mertev; dremal je le, morde pervikrät od tistega dne, ko se je tako strašno pregrešil.

Noč je s svojo tamnoto mesto pokrila, kjer je Ahazver dremal, zdaj pridejo skrivaj pobožni kristjani, de bi v tihem trupla svetnikov pospravili in pokopali. Nek pobožen, usmiljen mož tudi Ahazverja zagleda, ga zdaj spozná, na svoje rame zadene in v podzemeljski hram pod mestom Rimom nese, kjer so kristjani navadno svoje merlice pokopavali in potem pri pokopališčih mučencev svojo službo opravljali.

Kar je bilo pobožnih kristjanov zbranih, so vsi svete pesmi peli, Boga in Jezusa Kristusa hvalili, ki je bil v zveličanje sveta poslan. Ko so verni tako molili in glasno Boga hvalili, se je Ahazver iz svojega smertnega spanja zbudil. Med trupli mučencev se kviško sklone ter žalostno

zdihne: „O blagor jim, ki so v Gospodu umerli; mene pak življenje preganja in me bo večno pogubljevalo in martralo“. To zaslišati se vsi kristjanje vstrašijo ter stresnejo; pa pobožni duhoven, ki je Ahazvera tjekaj prinesel, k obupajočemu stopi ter reče: „Serčen bodi Ahazver, Bog je usmiljen, ali verješ v Jezusa Kristusa!“ Ahazver svoje obličje prikrije in odgovori s slabim glasom: „Verjem in — tresem se“. Duhoven ni nehal ga tolažiti in rekel mu je: „Ahazver! ako si se hudo pregrešil nad Gospodom, ne obupaj nad njegovo milostjo. On je svojim sovražnikom odpustil, in na gori Golgota na križu viseč je še za svoje preganjevavce molil: Gospod odpusti jim, zakaj ne vejo kaj delajo“. Poterti Ahazver pa odgovori: „Tako je vsem odpustil, samo meni ne; mene samega se še derži kletev Gospodova, njegova jeza; torej mora tudi moja pregreha veči biti, kakor družih, in za me ni usmiljenja, ni smerti, dokler zopet ne pride“.

Ahazver se pri teh besedah vzdigne, se pobožnemu duhovnu zahvali in gre iz žalostnega zbora kristjanov. V Rim je pobegnil in veliko dežel obhodil, brez de bi bil kje pokoj našel. Divje asiatiške puščave je premeril, v Afriko je prišel in njegovi možgani so bili sožgani od vročih solčnih žarkov, jezik se mu je od žeje na nebo prisušil, nobena senca, noben vir, nobena jéd ni popotnika oživila, in vender ni bilo močče Ahazveru umreti.

Med divje kardela Afrikancev se je mešal,

med množice sovražnikov je stopil, povsod je rane sekal in moril; pa njega nobena pšica ne zadene; njega noben meč ne rani. Ahazver išče nesrečnih kužnih krajev, in kjer je bila kuga nar hujši, se je vstanovil; ali smert ga ne vzame, pri potopu barke ga nočejo valovi morja požreti, voda ga zopet na suho verže, smert ga neče imeti.

Štiri sto let je že po Jezusovem rojstvu minulo, znamenje svetega križa je bilo skoraj po vsem takrat znanem svetu razširjeno: Ahazver, večni popotnik, se iz daljnih krajev čez Jeruzalem v Rim verne. Nešteto človeških zarodov je že pomerlo, mnoge mesta, nad katerih lepoto se je bilo čuditi, so bile razvaline, komaj so bili njih ostanki, še slabe znamenja nekdanje velikosti, viditi; ptuji narodi so v tistih deželah prebivali, kjer so nekdanje gospodovali, le Ahazver sam je bil še edini človek iz starih časov; tode časi niso imeli moči zoper njega, bil je, kakor mož v nar bolji starosti, še pri moči, kakor takrat, ko ga je strašna kletev zadela.

Ahazver vidi zdaj tempeljne Kristusu posvečene, gre mimo grobov kristjanov, ki so sedaj počivali od truda življenja, in veliko plačilo uživali; vidi in sliši zdaj ime tistega od vsega sveta visoko častiti, kterege je izpred svoje veže sesuval: neskončno milo se mu stori, skoraj obupa, da mu bo pregreha odpušena. Rekel je sam pri sebi: „Rešiti hočem svet od svoje sovražene osebe; Bog mi bodi mil, če se v njegovo usmiljenost podam“.

Na otoku Sicilii po imenu, je visoka gora, ki ima v sebi večer ogeňj, ki včasih s strašno močjo iz verha gore začne goreti. Na to goro se Ahazver podá, ravno ko je strašno iz sebe ogeňj metala. Pred strašnim breznom popotnik obstoji ter reče v obupu: „Kdo vé, če me bo brezno v sebi obderžalo?“ se stori serčnega in se pogruzne v ognjeni grob. Tode tudi ognjeno brezno ga ni moglo v sebi obderžati, iz plamena ga zopet verže in Ahazver pod hribom obleži brez nevednosti, na vsem životu osmojen in hrohotal je, kakor človek, ki ima umreti.

Pod strašno goro je pobožen puščavnik svojo kočico imel, v kateri je skrivaj živel v molitvi in v dobrih delih, ktere je nesrečnim ljudem skazoval. Ahazvera tukaj zagledati, ga nese v svojo kočico, mu streže in mu ozdravlja z močnimi zeliši njegove rane, in z zdravjem se mu tudi zavedenje verne. Ko se je Ahazver zbrihal: je žalostno zdihnil: „Zakaj nisi mojega življenja trohnobi in divjim zverinam pustil? Oh, živeti moram, preklet od Boga moram živeti, ne morem umreti; elementi nimajo več moči čez mene, varjejo me v moje terpljenje. Sladko življenje, ktero se vam ljudem blagoslov (žegen) zdi, je meni bitko terpljenje.“ Tako toži nesrečni popotnik.

Pobožni puščavnik ga je tolažil: „Ahazver!“ mu reče „Gospodova šiba je težka, pa še težji je bila tvoja pregreha: tode večji je milost Gospodova, torej poterpi in nosi voljno butaro življenja, de Gospod pride in ti jo odvzame.“ Še

mu puščavnik svetje v pušavo Tebajdo v gornji Egipt iti, tam bo veliko pobožnih mož našel, ki ga bodo radi sprejeli in mu prebivališče pri njih dali. Puščavnik mu veliko pripoveduje od milosti in od usmiljenosti Gospodove, de je kakor odrešenik sveta z nebes prišel, vse ljudi zveličat; de je njih grehe na se vzel, in za-nje umerl na lesu svetega križa. Ahazver je čez veliko sto let zopet solze kesanja in hvale prelival.

Enega dne je Ahazver pobožnega puščavnika iskal; pa ne najde ga nikjer, samo v kočici na leseni mizi so te besede zapisane: „Velika je tvoja pregreha, Ahazver pa še večji je božje usmiljenje!“ Ahazver vzame svojo palico in popotje v pušavo Tebajdo v gornji Egipt. V tem kraju Egipta je takrat veliko tavžent puščavnikov prebivalo, ki so tukaj dalječ od vsega sveta Bogu v tihi molitvi služili, in kjer so zmiraj imeli priložnost dobre dela delati. Tjè pride zdaj Ahazver. Njegova duša je bolj pokojna, njegovo serce je bolj mehko; zato mu tudi življenje med temi puščavniki bolj dopade, svoje življenje si misli težko butaro, ktero mu je Gospod naložil, de sam pride.

Od leta do leta je Ahazver v svoji nesreči voljnější prihajal, z veseljem je bratom stregel, ki so dalječ okrog v posamesnih kočicah stanovali, zlasti pak je stare očake ljubil, ki so imeli skerb za mlajši brate. S časoma ga je vkljubljivi napuh zapustil in sam sebe je začel spoznavati s ponižnostjo; pa vendar je imel premalo

žive vere v Jezusa Kristusa, v katerem samem je pravo zveličanje, pravi mir dobiti. Ahazver je dolgo med pobožnimi puščavniki v tebajskih gorah živel, brata za bratom v hladno zemljo pokopaval in je nazadnje sam ostal v veliki egiptčanski puščavi. Korenine in zeliša so mu bile živež in kjer je mogel, je dobre dela delal; vse ljudi je ljubil in tako mu je zopet več stoletij preteklo. Če se jih je nazaj spomnil, so se mu le nekatere leta zdele. Ko je tako v puščavi živel, zasliši enkrat, de je v daljni Arabii nov prerok vstal, ki uči, de je keršanstvo krivoverstvo in de ga zatreti hoče. Njegov pregovor je: Ala*) je Bog, in družega preroka ni, kakor Mahomed.

To zaslišati Ahazvera misel napade, de ni Jezus prerok in de se bo njegov uk v nič razšel, kadar nov močan prerok pride. V tej slepoti in v neumnem upu, de bode, ako keršanstvo mine, čas njegovega rešenja od take sovražnega popotovanja prišel, zapusti nesrečni Ahazver tebajsko puščavo, de bi novega preroka poiskal in se z njegovim ljudstvom združil.

Neverniki, ki so se po novem preroku Mahomedanci imenovali, so že svojo skalovito domačijo Arabjo zapustili in od Mahomeda peljani so jo — v neštetem številu, proti sveti deželi in Sirii pomerili, de bi tam v duhu svojega novega preroka njegov novi uk z ognjem in mečem razširjali. Sveto mesto Jeruzalem je divje prihod-

*) Tako Turki Boga imenujejo.

nike iz Arabje nar bolj v oči peklo; Ahazver jih ravno na poti proti temu mestu doide, se k njim pridruži, in gre v Jeruzalem s stokrat stoterim klicanjem: „Ala je Bog, in družega preroka ni kakor Mahomed“.

Ko divji neverniki keršanske tempeljne ropajo in na visoke turne namesti svetega križa polomesec postavljajo, Ahazver z divjim veseljem svojega serca k božjemu grobu hiti, kjer je božji odrešenik počival in častito vstal, de bi si novo zasluženje za novega preroka dobil, če bi z lastno roko sveto mesto razdjal; zgrabi v svoji slepi krivi veri gorečo baklo, teče v tempelj in ga hoče zažgati. Pa glej! kaj se zdaj njegovim očem prikaže: Častit, kakor je iz groba vstal, se prikaže Gospod omamljenim očem nesrečnega Ahazverja; strahota zgrabi z ojstrimi parklji ubozega grešnika, dalječ od sebe verže baklo, de ugasne, groza pretrese vse njegove ude in Ahazver pade na svoje kolena ter kliče s trepetanjem: „Moj Gospod in moj Bog!“ Tako so ga našli, kakor de bi bil še zmiram molil, na tleh zvesti minihi, ki so imeli grob varovati: iz njegove molitve in iz besedi: „Moj Gospod in moj Bog!“ ktere je vedno izgovarjal, so spoznali, de neznani človek v Kristusa verje, pravega Boga; k njemu stopijo in ga kerstijo v imenu Očeta, Sina in svetega Duha, potem ga seboj vzamejo v libanonske gore, kamor so pred serditimi neverniki bežali.

Od tistega časa, ko je bil Ahazver večnega

zveličanja vreden storjen in je svojega pravega edinega Boga v sercu spoznal, se je tudi v sercu ves spreobernal; s svojo vero je usluhljenje zadobil; grehi so mu bili odpuščeni, in če Ahazver od štrafenge ravno ni bil rešen, je vendar od tistihmal mir in pokoj v svoji duši občutil; otroku je bil enak, ki težko bolezen terpi in se počasi za smert zori, pa voljno in poterpežljivo nezdravljive bolečine terpi, ker vé, de mu materno serce ljubezni polno streže. V pobožni samoti je živel Ahazver v pečevji Libanon v družbi dobrih ljudi, dokler jim ni bilo pripuščeno se v deželo k svetemu odrešenikovemu grobu verniti in se tam vstanoviti. De bi se nad zaničevanjem svetega križa maševali, sveto deželo očistili od ajdov, ki so kristjane tako terdo stiskali, so se keršanski narodi zedinili in se zoper nevernike vzdignili; Kristusovi sovražniki so bili premagani in kristjani so na mesto gerdega polomesca sveti križ postavili; Ahazver pa, ki je odsihmal mir in pokoj božji v svojem sercu nosil, je bil med keršanskimi vojščaki prvih eden, ki so v vročem boji sveto mesto dobili. Kako mu je bilo zdaj vse drugače pri sercu, kakor takrat, ko je z Mahomedanci vred s kričanjem: „Ala! Ala! je naš Bog, in družega preroka ni, kakor Mahomed!“ v Jeruzalem derl, de bi sveti grob razdjali.

Ahazver se je v vseh vojskah bojeval, ki so jih kristjani nekaj stoletij z Mahomedanci imeli; ki so pa nazadnje ajdje serčne kristjane, ako ravno, so se junasko vojskovali, premagali, so

se kristjani vendar z njimi tako pogodili, da je sveti grob v oblasti kristjanov ostal, in da jim je bilo pripuščeno, sveto deželo obiskovati in ra grobu božjega Sina tolažbe in pokoja iskati.

Ahazver, popotnik brez mirú, se je zdaj z vso gorečnostjo v Gospodovo službo udal. Od-sihmal ni družega delal, kakor vse pobožne ved-no spremljeval, ki so iz daljnih krajev k božjemu grobu romali, svoje molitve tam opravljat, kjer je Jezus Kristus učil in terpel bitko smert na svetem križu za zveličanje sveta.

Ahazver je zvesti spremljevavec romarjev h Kristusovemu grobu; s pokojnim sereom vidi sto-letje za stoletjem zginiti, vidi rodove se ponoviti, kakor stvari enega dneva, in pričakuje, kar ima vero, — s pobožno poterpežljivostjo in s stano-vitno voljnostjo; dela ljubezni opravlja pričakajoč jutro velikega dneva, sveto veliko saboto, katero vsi pobožni ljudje verjejo in polni upanja pričakujejo.